

ИЗЪ НАШЕТО МИНАЛО

ВЕЛИКАТА ЖЕРТВА

Когато великият хант Омортаг умря, остави двама сина — Енравота и Маламир. Енравота беше по-големият и нему се падна ханската власт, но боилът избраха за хан по-малкия брат Маламира. Енравота не се харесваше на боилите, защото беше тръгнал по нова вѣра, непозната и чужда на неговите дѣди. И тѣ го отстраниха от ханския престол.

Той не се възпротиви на това. Прие го съ кротост и смирение и се отдалечи от престолния град Плиска.

Енравота

Така Маламир стана хант на българите.

Великият боил Цокъ, най-старият измежду боилите, зъл и жесток човѣкъ, беше негов пръв съветник. Понеже Маламир го слушаше, той започна жестоко гонение срещу всички, които приемаха вѣрата въ Христа. Избиванията на християните всѣки ден се увеличаваха и ставаха все по-жесток. Избивани биваха не само мъже и жени, но и невръстни деца.

Енравота, съ свито от болка сърдце, научаваше за всичко това. И ужасъ, и скръб пълнеше душата му. Но какво можеше да стори? Към кого да се обърне, кой ще го послуша и разбере? Неговият брат слушаше само великите боили. Но Енравота се чувствуваше длъжен да защити тѣзи невинни хора, които биваха избивани само заради вѣрата си.

А нали и самъ той беше християнин!

И една заранъ той се яви при брата си.

Маламир го посрещна студено и недружелюбно.

— Какво те носи въ този раненъ часъ, братко? — запита го той.

— Дойдохъ да те помоля да спрешъ преследванията

срещу християните. Жестокостта на твоите боили мина всѣка граница. Избиват се невинни и добри хора. А това трѣбва да престане.

— Азъ върша това, което смѣтамъ за добро и те моля да не се бъркашъ въ държавните работи. Нѣмамъ нужда от твоите съвети.

— Не съветъ съ думите ми, братко, а молба да се опомнишъ и престанешъ да вършишъ злодеяства.

— Ти ме обвинявашъ? — гнѣвно извика Маламир. — Но знай, че ще отговаряшъ за тѣзи смѣли думи!

И той заповѣда да отведатъ Енравота въ тъмница.

После свика съвета на великите боили, за да решатъ съдбата на брата му. Тѣ решиха да бѣде пуснатъ на свобода, само ако се откаже от своята вѣра. И още сѣмъ денъ го отведоха на голѣмия площадъ срѣдъ Плиска, където той трѣбваше да се откаже от вѣрата си.

Площадътъ беше пълненъ съ народъ. Вестта за отричането на Енравота от вѣрата въ Христа беше събрала цѣлия градъ.

Енравота се изправи високо надъ всички и каза:

— Братя! Моятъ брат Маламир и неговите боили всѣки денъ избиватъ невинни хора, само защото сѣ трѣгнали по една вѣра, която носи спасение на душите имъ. Всѣки денъ вие сте свидетели на най-звѣрски убийства.

После се обърна къмъ хана, който сѣщо беше тамъ.

— Маламире, братко мой! Запомни словата ми, които ще ти кажа тукъ предъ Бога и народа! Ако ти не спрешъ безумното си дѣло, Божието правосѣдие ще падне върху главата ти и ти ще завършишъ зле своя животъ. Запомни — вѣрата въ Христа е вѣра, която ще пребѣде! Не си ти, който ще я спрешъ!

Маламир скочи от коня. — Замлъкни! Съ главата си ще отговаряшъ за смѣлата си речъ! — Извика той.

Енравота продължи:

— Твоятъ мечъ е безсиленъ да убие моята вѣра! Тя ще пребѣде во всѣки вѣковъ!

Но Маламир изпълни заповѣдта си. Енравота беше посѣченъ още сѣмъ денъ. Така синътъ на хана Омортага стана жертва на една вѣра, която излѣзе по-силна отъ меча на неговия братъ. Тази вѣра не следъ дълго залѣ цѣлата страна. И стана вѣра на цѣлия български народъ.

Георги Крънзовъ

На училище сме пакъ!

Музика и думи отъ Лука Тодоровъ

Свърши се, свърши се,
лѣтната ни свобода.
Ие пакъ, иде пакъ,
времето за работа.

Ний послушни ще да сме
тазъ година чакъ до край.
И катъ учимъ се добре
ще преминемъ — то се знай.

ОТЪ ЕДНО ГЪРНЕ СТАРО ЗЛАТО

ДВА КОНЯ

Езопова басня

Срещнаха се на край града два коня.
Единиятъ идѣше отъ нивата. Той беше грохналъ отъ трудъ. По краката му имаше

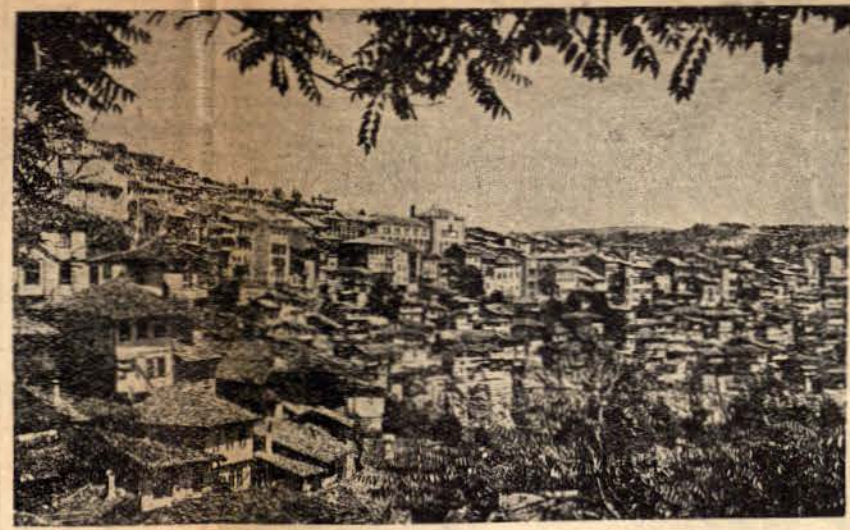
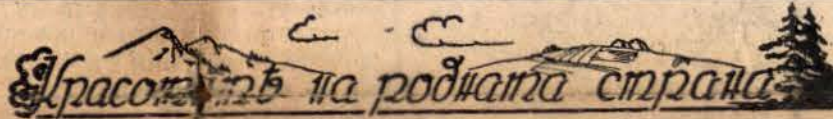
засѣхнала калъ, ребрата му се четѣха, а шията му беше охлузена отъ хомота на плуга. Другиятъ — охраненъ, съ лъскавъ косъмъ и буйна черна

грива, — отиваше къмъ полето да потича на свобода и чистъ въздухъ.

— Хей, приятелю, — викна охранениятъ конь, много си нечиствъ и грозенъ. Я погледни мене: като мръна риба съмъ. Азъ имамъ въ кѣщи сребърни юзди и копринено седло. Когато вървя, всички се отбиватъ и ме хвалятъ, защото съмъ хубавецъ.

— Ти си хубавецъ, ала си глупецъ, — отвърна работния конь. — Не бива да забравяшъ, че си охраненъ и хубавъ, защото ядешъ овеса, който азъ съмъ посѣлъ съ тежъкъ трудъ.

Ангелъ Каралийчевъ

Велико Търново — старата българска столица.

НАШИ ПИСАТЕЛИ

Кирилъ Христовъ

Роденъ е на 25 юний 1875 год. въ гр. Стара-Загора. Наскоро следъ свѣтовната война се пресели въ чужбина. Сега живѣе въ Прага.

Кирилъ Христовъ е даровитъ нашъ писателъ. Написалъ е много книги стихове, разкази и драми. Първата му книга стихове „Пѣсни и въздишки“ е излѣзла презъ 1896 година. Последната му голѣма работа е епическата поема „Чедо на Балкана“, въ три части.

На 2 юний т. г. въ Народния театръ се чествуваше много тържествено 40-годишната му литературна дейностъ. Но той не присѣствуваше на тържеството.

Нѣма вече лѣтните игри!

Свърши хубавото лято.
Всѣки денъ отлита ято.
Отлетѣватъ ластовички,
колко още Божи птички!
Пакъ настѣпватъ дни студени,
неприветни, замѣглени.
Нѣма веселби и пѣсни,
рѣчни бани, дни чудесни.
Но добриятъ дѣдо Боже
всичко знае, всичко може.
Ще ни пази да сме здрави,
да се трудимъ като мрави.
Да сме първи ученици
и въ игрите волни птици!

Стефанъ Станчевъ

ДЯВОЛИТЪ ВЪ ЗИМНИКА*)

Гроздоберъ беше преминалъ наскоро. Корабътъ ни стоеше още въ колата на двора, предъ вратата на зимника. Единъ денъ, тетю и дѣдо го повалиха. Изцедиха го и съ мѣка едвямъ го внесоха презъ тѣсната врата на зимника. Сложиха го на предишното му мѣсто — до прозорчето. Тетю остана да го намѣсти и да го подпира оттукъ-оттамъ. Дѣдо приклепна до голѣмата бѣчва. Подложи прѣстената паничка подъ шураката и си пушна вино. Виното зачурулика. Паничката се напълни. Дѣдо затикна шураката. Надигна паничката и самъ изпи всичкото вино. Избърса мустаките си съ дланъ, млясна и каза на тетя:

— Ееехаа... чудо рѣзнякъ!... Благодаримъ на Господа, много плодъ ни даде и тая година. Сполай му!

Когато излизаха, тетю сложи катанеца и заключи. После затъкна пояса си, избърса съ

ръчка челото си и каза:

— И тая година се прибра — съ здраве да се пие.

И, като ме погледна, добави:

— Дечурлигата да се пазятъ да не влизатъ въ зимника.

— Нѣматъ работа тѣ тамъ — каза дѣдо.

Тѣ влѣзоха въ кѣщи. Азъ уловихъ рунтаво куче — Рошо, възседнахъ го и му натикахъ главата въ една локвичка гроздовъ сокъ. Карахъ го насила да лочи...

Наскоро следъ това, видѣхъ, че вратата на зимника беше отворена. Затичахъ се да видя кой е вътре. Надникнахъ. Една сѣнка се мърна край бѣчвитъ и се снѣши. Докато си отворя устата да проговоря, дѣдо извика отъ вътре:

— Дяволъ да те вземе! Махай се отъ тамъ!...

Азъ се стѣписахъ. До тогава дѣдо не ме беше пѣдилъ така. Той излѣзе отъ зимника, заключи и трѣгна къмъ

дрѣвника. И азъ трѣгнахъ следъ него.

— Кжде се беше затирилъ? — ме запита дѣдо.

— Въ зимника.

— А що щешъ тамъ? — Нали ти казахме въ него да не влизате! Нѣмате работа!

— А защо вие влизате, а на мене и на Чочо не ни давате и да надникнемъ? — Азъ нали съмъ по-големъ?

— Ти много знаешъ, пакостнико! — Да не съмъ те видѣлъ още веднажъ край зимника да си играешъ! И въ него нѣмашъ работа да влизашъ. Разбра ли?

— Защо да не влизамъ? —

го запитахъ азъ. — Какво има тамъ?

Дѣдо се поспрѣ и, като се позамисли, отсѣче:

— Ти не знаешъ ли? — Има дяволи... опашати дяволи!... Засмѣхъ се. Не му повѣрвахъ. Стана ми много чудно. Дяволи?!

— Какви сѣ пъкъ тия дяволи?!

— Какви! — Ще ги видишъ!...

— Отъ кжде сѣ дошли? Защо до сега ги нѣмаше? Нали въ зимника се криехме, когато играехме на жмичка?!

— Сега сѣ дошли. Ходятъ изъ зимниците, когато има вино. Стоятъ въ бѣчвите и чакатъ. Щомъ отиде нѣкой пакостникъ, като тебе, и, ако пие макаръ малко вино — грабватъ го!...

— После?

— После, става дяволъ! — натѣрти дѣдо и махна съ ръка. Малко ли приказки съмъ ти разправялъ?!

Приказката за човалчето...

— Ахъ, става зеръ! — изсмѣхъ се пакъ въ очите му. Ти защо не си станалъ дя-

волъ?

— Азъ бѣхъ миренъ — се засмѣ дѣдо. — Не правѣхъ пакости, като тебе.

— Хайде де, дѣдо! Много миренъ си билъ! Сега защо не станешъ дяволъ?

— Отъ дѣрти не става дяволи.

— Ами тетю?

— Тетю ти е силенъ — навива ги!

— Еее... че азъ малъкъ ли съмъ, бе дѣдо? — Я ме вижъ! Вижъ ме де! — изпѣчихъ се и се тупнахъ по гърдитъ.

Дѣдо ме погледна подигравателно презъ рамо и трѣгна къмъ дрѣвника.

— Хе, ти — бубулечка!

— Какво, какво казвашъ. дѣдо? — Бубулечка ли съмъ?!

— Ами, какво си? Такива бубулечки, като тебе, да видишъ какви дяволчета ставатъ. Хайде, върви играй! Стига си ме захейвалъ. Бубулечка си бубулечка! — пакъ ми се надсмѣ дѣдо.

— Кой, азъ ли съмъ бубулечка? — Ще видимъ!...

Сава Поповъ

*) Отъ книгата подъ същото заглавие, която излиза отъ печатъ.